Ч. 14 Середа 20 січня (1 лютого) 1899. Рік IX

Виходить у Львові що дня (крім неділь і гр. кат. сьвят) о 5-ій годині по полудни.

Редакция і Адміністрация: улиця Чарнецкого ч. 8.

Письма приймають ся лиш франковані.

Рукописи звертають ся лиш на окреме жадане і за вложенєм оплати почтової.

Реклямациї незапечатані вільні від оплати почтової.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додаток до „Ґазети Львівскої".

Передплата у Львові в агенциї дневників пасаж Гавсмана ч. 9 і в ц. к. Старостствах на провінциї:
на цілий рік зр. 2·40
на пів року „ 1·20
на чверть року „ —·60
місячно . . „ —·20
Поодиноке число 1 кр.
З почтовою пересилкою:
на цілий рік зр. 5·40
на пів року „ 2·70
на чверть року „ 1·35
місячно . . „ —·45
Поодиноке число 3 кр.

Вісти політичні.

(До ситуациї. — Наслідки шенерерівскої аґітациї. — Ситуация на Угорщині. — Непокоячі відносини у Франциї.)

„Graz. Tagespost" помістила статю одного з послів, в котрій доказує ся, що Рада державна буде ще сего тиждня відрочена. Опісля настане перерва мабуть на 4 місяці, підчас котрої всі німецкі партиї будуть нараджувати ся над спільними жаданями. Скоро ті жаданя будуть готові, Чехи будуть мусіли уступити, бо в противнім случаю Поляки і німецкі католики виступлять з більшости.

Отже так заповідає якийсь Німець недалеку будучність і дає виразно пізнати, — що впрочім весь сьвіт знає — що Німцям не розходить ся о нікого так як о Чехів. Розуміє ся, що й Чехи знов не борють ся о нічо иншого як лиш о свій інтерес. Але виходило би дальше, що Німці мають надію позискати Поляків і німецких католиків, а в такім случаю змінилась би лиш роля: Чехи станули би в опозициї, а лївиця з Поляками і німецкими католиками утворили би більшість. Чи парляментарні відносини при такій зміні поправили би ся і чи палата послів була би більше здібною до роботи — о тім можна сумнївати ся. Заміна роль не зробила би ніякої зміни, хиба лиш, що спонукала би Чехів, щоби они показали тогди, що уміють робити обструкцию ще ліпше як Німції.

В Тиролі зачинають вже проявляти ся наслідки шенерерівскої аґітациї, котра поставила собі за ціль навертати Німців до Берлина і до приступленя до протестантского віроісповіданя. Вчера по торжественнім богослуженю в евангелицкій церкві в Інсбруці перейшло публично на протестантизм шістьох католиків а іменно двох купців і чотирох студентів. Не великий се успіх, але він все-таки характеристичний.

Ситуация парляментарна на Угорщині майже не змінила ся; переговори ведуть ся дальше. Бар. Банфі дав вчера в присутности міністрів Феєрварі'го і Люкача та Кольомана Селя, відповідь на предложеня партий опозицийних. Опозицийні мужі довіря приняли ту відповідь до зреферованя.

В Парижи множать ся непокоячі ознаки, а знаючі відносини французскі кажуть, що атмосфера політична єсть так душна, як би перед недалекою бурею. Оногди грано в Новім Театрі штуку „Король Риму", а на представленю явило ся около 2.000 Бонапартистів. Коли на сцені сказано: „Франция хоче цісарства" — публика відповіла: Так єсть! Цілий край домагає ся того. Коли в штуці сказано: „Син Наполеона не має ніякого діла з тим багном", — відозвали ся грімкі оплески. І так діяло ся підчас цілого представленя. Коли під конець хтось з публики відважив ся крикнути: Най жиє республика! — то єго викинено за двері.

З Пекіну надходять вісти, що там лагодить ся якась нова революция. Цісарева вдовиця взявши в свої руки правлїнє, виступає дуже остро; молодого цісаря каже пильно стеречи а на міністрів і раду державну майже зовсім не оглядає ся. Зачувати, що она визначила вже навіть наслідника престола. Все то разом мало викликати таке невдоволенє, що заносить ся на палатову революцию.

З руских товариств.

На засіданях Головного Виділу „Просьвіти" з 27. грудня 1898, і 3, 11 та 19 січня 1899, полагоджено слідуючі важнійші справи:

1. Принято до відомости, що вийшла з друку книжочка: „Пісни про сьв. Николая", призначена на премії для школярів, і рішено продавати неоправний примірник по 10 кр.

2. Рішено печатати книжочку за март: „Сільскі аристократи" в 6000 примірниках.

3. Рішено висилати книжочки лише тим членам, що зложили вкладку членьску що-найменше за цілий рік 1898.

4. Рукопись: „Горить" віддано до рецензиї.

5. Принято до відомости справозданє філії „Просьвіти" в Самборі з загальних зборів, що відбулись 8-ого грудня 1898, і ухвалено в засаді, що відпоручникам філії можуть бути звернені кошти за обїздки читалень.

6. Принято до відомости справозданє філії „Просьвіти" в Сокали з загальних зборів, що відбулись 17-ого мая 1898, і рішено віднести ся до тої філії з приналеглєм до розпочатя діяльности.

7. Рішено скликати в 1899 р. просьвітно-економічне віче до Бережан, з чим має бути сполучене заснованє там філії „Просьвіти".

8. Заопініовано користно прошенє читальні в Залужу о позичку 400 зр. з фондів краєвих на заложенє каси позичкової.

9. Принято до відомости справозданя читалень в Томашівцях, Салівци, Зарічу, Нисми-

---

1)

ТРИ КОПАЛЬНИКИ ЗОЛОТА.

(З німецкого — А. Гентї'го.)

В 1851 році знаходив ся над Сідр Ґольч цвитучий табор шукачів золота. Кількох шукачів знайшло було богаті жили, а коли пішла чутка о тім, стали збігати ся шукачі зі всїх сторін. Декотрі з них завели ся, але взагалі поклад золота показав ся обильним. Кілька сот людий взяло ся пильно до роботи в ярі, котрий зимовою порою був руслом великої ріки, а котрим в літі плив лиш маленький потік, в котрім ледви тільки було води, що ставало до полоканя золота. Всюди лежали купи каміня і румовища, які викидано на верх із копалень. Одні з мужчин крутили віндами, другі висипали камінє з витягнених ведер до жолобів або ручних корит, а ще наливали до тих жолобів або корит води та вимахували ними, при чім з одного кінця випливав намул а в кориті лишав ся на споді золотий пісок. Нові шукачі, що ходили і розглядали ся, придивляли ся тій роботі захланними очима. Кождий найменьший кусень землі в цілій долині був вже занятий, а кождий клем, значить ся, наділ або право до копаня золота на якімсь ґрунті можна було ще лиш купити.

На однім з тих ґрунтів шукало золота трох мужчин, котрі вже від двох літ були спільниками. Всї знали їх під іменами: Німця Біля, Сіма Гавлета і кривого Франка, котрого звали також доктором. Здавало ся, що Гавлет був головою спілки. Був то чоловік високого росту, сильний і мовчаливої вдачі. Він не був скорим до сварки і суперечки, але з лиця виглядав так, що нїхто не мав відваги єго зачіпати, навіть на сїм місци, де поважні суперечки заєдно лучали ся і де тілько разів гримали револьвери, що й нїхто вже на них не зважав. Німець Біль, мужчина високий, тонкий, був загально люблений, бо був щедрий і готов помочи кождому в потребі. При тім був з него добрий робітник і мимо єго звичайної одежи, можна було по нїм пізнати, що він з людий образованих, як і ще деякі з копальників. Для чого ті оба мужчини стали до спілки з кривим Франком, неміг нїхто зрозуміти. Оба були в як найкрасших лїтах, підчас коли Франк був бодай о яких десять літ старший від них. Волосе вже було посивіло, а лице єго мало ніжний майже жіночий вираз і скорше можна було по нїм здогадувати ся, що то якийсь учений, як копальник золота. Він був чоловік слабої будови тіла і видавав ся майже нездібним до тяжкої роботи. Коли ішов, то налягав трохи на ногу, а то длятого, що був постріленйи в саме бедро. А все-таки були люди в тій оселі, що виділи їх всїх трох в инших місцях і казали, що воліли би зачепити ся з німецким Білем, або з великим Сімом, як з кривим Франком, а що декотрі з тих людий знані були з своєї завзятости і зручности в стріляню з пістолетів, то було досить того, що они говорили, щоби виробити поважанє тому чоловікови, на котрого би другі, як би не то, споглядали були лиш з милосердием і легковаженєм.

З тяжкої роботи в спілці припадало на Франка лиш мало. Він варив, доглядав домашного господарства, направляв одїж та приходив иноді до копальні, щоби помагати при корит. Єго кликали звичайно доктором, бо він завсїгди готов був давати поміч на случай якої хороби та й вилїчив неодного копальника з пропасници, котрий би без єго помочи був би певно не жив.

— Я не розумію того, на що ти то кажеш, щоби я не починав собі з тим малим кулявим чоловіком — сказав якийсь великий хлописко, що недавно прийшов був до табору, до свого товариша. — Я не бою ся нікого, а якже він, такий малий чоловік, може бути небезпечним? Чи уміє він стріляти?

— Та я так гадаю — відповів тамтой. — Я ще не видів ліпшого стрільця від него.

— Таже він не виглядає на такого.

— Не виглядає і не шукає собі зачіпки. Хоч єго приятелі прийшли би єму зараз на поміч, то він все-таки за тим, щоби був мир і порядок — він то ніби якийсь судия Лінч. Я видів, як він одного разу зробив порядок в цілім таборі. Коли хтось не дає спокою, лиш сварить ся і стріляє, то кривий Франк зараз

чах, Брапівцях і Лосячи; справозданя з отворення крамниць в Гербутові і Гусятинї; справоздане касове крамниції в Завадці і подяку читальні в Грабівци за дарові книжочки та читальні в Деревни за вислане учителя господарства.

10. Рішено побільшити персонал урядників канцелярийних „Просьвіти" з огляду на велику працю; ухвалено поділ чинностий і установлено для канцеляриї „Просьвіти" години урядові від 9 рано до $1\frac{1}{2}$ по полудни і від $3\frac{1}{2}$ по полудни до 7 вечером.

11. Рішено продовжити контракт з учителем господарства п. Василем Королем на рік 1899.

12. Принято до відомости, що Виділ краєвий виплатить „Просьвіті" другу рату субвенциї на рік 1899.

13. Рішено заняти ся поставленем памятника на могилї бл. п. дра Юліяна Целевича і в тій справі порозуміти ся з Науковим Товариством імени Шевченка.

14. Рішено розписати конкурс на стипендийну запомогу Теодора Качали в квоті 120 зр. річно з речинцем до кінця лютого 1899.

15. Рішено устроїти у Львові концерт в память Тараса Шевченка і вибрано в тій цїли тіснїйший комітет.

16. Призначено 5 зр. на коляду для рускої дївочої школи у Львові.

17. Принято 127 нових членів.

Новинки.

Львів дня 31-го січня 1899.

— **Впреосьв. Митрополит** Юлян Куіловский переїхав вчера в повороті з Відня через Львів до Станиславова.

— **Конкурси на посади.** Дирекция державних зелїзниць у Львові розписує конкурс для вислужених підофіцирів па пять посад канцелїстів в платнею 500 зр., помешканем і мундуром; на десять посад стациїйних помічників з поборами 400 зр. зр., помешканем і мундуром. Речинець до 28 лютого.

— **Міліоновий запис.** Йосиф Шнайдер, котрий умер перед кількома днями, записав цїле своє майно т. зн. місточко Білий камінь і пять сіл в золочівскім повітї монахиням в Олеську з призначенем на шпиталь. Небіжчик додав у своїм завіщаню услів, щоби в тім шпитали лїчили виключно гомеопатичною методою.

— **Драма на мори.** З Ґенуї доносять, що на корабли пливучім з Америки находила ся родина італїяньского робітника Феррарїна. Були то чоловік, жінка і двоє дїтий. В дорозї, на Середземнім мори, жінка кинула нагле двоє дїтий в морску глубінь, а відтак майже рівночасно обоє подругів кинули ся в слїд за дїтьми в безодню і пропали раз на завсїгди.

— **Огні.** В Сороках під Львовом погоріли вчера на двірскім обійстю дві стодоли і спирта, де було до сто кіп збіжа.

— **На смерть переїханий.** В суботу по полудни вертав зі Львова до Збоиск пяний Йосиф Насадник, 48-лїтний тамошний господар. За жовківскою рогачкою над'їхав віз з гноєм господаря з Малехова і Насадник хотів на него вилїзти, аби трохи провезтись. Однако то єму не удало ся, бо упав так нещасливо під віз, що колесо перейшло єму через голову. Помершпй погиб майже на місци. Трупа забрала инша фіра до Збоиск, заки ще власти могли зарядити слїдство.

— **Смерть в полуміни.** Дня 25-го січня вибух пожар в Товмачи. в хатинї, де мешкала самітно хора старушка Мария Шкромида. По угашеню огня найдено єї тїло спалене між мішками.

— **Самоубийства.** Ученик VII-ої кляси ґімназияльної, 19-лїтний Рудольф Рівчес наймив собі в недїлю фіякра і їдучи улицею Красицких, стрілив до себе з револьвера. Вистріл був звернений в праву скрань і хоч зранив смертельно, самоубийник жив ще короткий час. Перевезений до головного шпиталю вскорі номер. Листу не полишив ніякого, але здаєть ся, що причиною самоубийства було лихе сьвідоцтво шкільне. — В лисеницкім ставі найдено дня 25-го січня тїло женщини. Пізнано в нїй різничку з Личаківскої улиції у Львові Доміцелю Ружицку, котра дня 23 січня вийшла з дому і о скілько досьлїджено, задля якоїсь родинної журби і довгів допустила ся самоубийства.

— **На смерть запив ся.** Перед кількома днями вступили до коршми в Тютковичах під Теребовлею два молоді заробки Ясько Кльоц Скрентович і жадали від арендаря Шапіри горівки па кредит, але арендар не хотів їм дати. Коли Шапіра вийшов, приступив Скрентович до его дочки Рухлї, що сиділа під вікном і почав з нею розмавляти засланяючи собою дві бочки з румом і оковитою, що лежали в кутї коршми. Тимчасом Кльоц вийняв довгу деревляну рурку і вкладаючи єї до отвору в бочції пив оковиту. Відтак заміняв ся з Скрентовичем, котрий пив в той сам спосіб. Коли вийшли з коршми, зробило ся Кльоцови недобре і тому Скрентович лишив его в стайни шинкаря, а сам пішов до дому. По кількох годинах найдено Кльоца в стайни неживого з піною па устах, а приклканий лїкар сконстатував смерть в наслїдок пияньства.

— **Украдений дім.** Пан Вільгельм Штравс мав на передмістю Будапешту малий партеровий дім з досить просторим ґрунтом. Мешкав звичайно в тім домі в лїтї, а на осїнь та зиму переносив ся до середини міста. Так стало ся також і сеї зими Недавно дістав п. Штравс від маґістрату візване, щоби подав, кілько хоче за свій дім і ґрунт, бо місто хоче его для реґуляциї улиць викупити. Урадований, що лучає ся нагода добре продати свою реальність, подав п. Штравс цїну за ґрунт осібно, а за дім осібно. Маґістрат відповідає, що годить ся на цїну ґрунту, а цїни дому не може приняти, бо дому на тім ґрунтї нема ніякого. П. Штравс їде сейчас на передмістє і очам своїм не вірить: на его ґрунтї нема дому! Сусїди оповіли єму, що ще в жовтни якась спілка, очивидно злодїїв, розібрала дім найспокійнїйше і цеглу продала якомусь промисловцеви. Всякі слїди по злодіях за тих кілька місяців затерли ся. Та крадїж дому не може Будапештенців досить надивувати.

— **Скажений кінь.** З Калуша доносять, що перед недавним часом покусав там скажений пес у кольоніста Себастияна лошака. Жалуючи лошака не убив его Себастиян, але задержав і на дальше у себе. По якімсь часї лошак дістав скаженину і укусив господаря в руку. Тепер убито коня і ветеринар сконстатував скаженину. Себастиянови випалено рану і відослано его до заведеня проф. Буйвіда в Кракові.

приходить. Я був раз в однім таборі, де шайка трох, чи чотирох волоцюгів була пострахом для всїх других. Застрілили були вже шістьох чи вісьмох, а один з них, Тексаский Джек, застрілив без всякої причини молодого чоловіка, що лише що прийшов був до табору. Я був тогди як-раз в шинку, або, як то кажуть, в „сальоні", коли в пять минут опісля прийшов Франк. Тексаский Джек стояв коло стола з двома, чи трома своїми товаришами і сьміяв ся та виробляв крики. Малого Франка ледви можна було пізнати. Він доглядав одного з моїх товаришів через цїлу ніч і коли ми так сиділи разом, то менї аж дивним виглядав его вираз лиця — тепер же очи у него були широко отверті а губи міцно стулені, так, що він нїби стовпом дивив ся. Я сягнув рукою до задної кишенї по револьвер, бо я знав, що щось стане ся. Він станув посеред хати і відозвав ся голосно і виразно: Тексаский Джеку, Ви убийник і падлюка; ми досить довго Вам терпіли; коли маєте відвагу, то стріляйте!

Тексаский Джек видивив ся на него здивований.

— Чи Ви сказили ся? — відозвав ся він.

— Стріляйте, а нї, то я Вас застрілю тут на місци — сказав Франк. І тамтой другий побачив, що то нежарти. Франк немав ніякого оружия в руцї а Тексанець мав револьвер в рукаві; але хоч і як він борзо звинув ся, Франк звинув ся так само борзо і оба револьвери гримнули в однїй хвили. Франк дістав кулею в плече, але Тексанець погиб на місци. В тійже хвили добули револьвери і оба его товариші, але револьвер Франка загримів два рази і так поклав трох людий трупом на місци. Відтак сховав револьвер знову і сказав своїм звичайним спокійним голосом: Мусимо мати спокій і порядок! Чи не сказали би Ви тамтим другим, що для них лїпше, щоби они пішли. Кривий Франк не згадував відтак о тім анї словом, взяв руку на опаску і за пів години видів я его, як він з цїлим спокоєм варив обід, підчас коли его товариші докоряли єму, що він без них виставляв ся па небезпечність.

— А він що на то? — спитали тамті другі.

— Я чув, як він їм сказав: Було би обійшло ся без того. Як би ви були прийшли, то були би зійшли ся і тамті і так було би прийшло до битви, в котрій були би й трупи і ранені. — Відтак був ще один случай: один Мехіканець убив якусь женщину. Я не чув о тім нїчого докладнїйшого, але той случай мав всїх обурити. По тій жінці лишила ся дитина, а єї чоловік, якийсь Німець аж з розуму з того зійшов. На другий день Франк десь був щез; знало ся лиш то, що він від якогось чоловіка, котрий вечером перед тим був приїхав, купив коня і кудись поїхав. Оба его товариші шукали за ним всюди, а наконець сказали собі, що він певно верне. Тревало два місяці аж він знову вернув. Привіз годинник і всї дорогоцїнности, які розбійник забрав у тої убитої жінки і здає ся, що він гнав ся за убийником аж до Нового Мехіка і там его застрілив. Чоловік, що менї то розповідав, казав, що Франк анї словом о тім не згадував. Кажу Вам, що я волїв би починати собі з Сімом Гавлетом та німецким Більом разом як з тим малим „доктором". А він ще й мировий судия та валагодив вже не одну суперечку. В однім таборі вибрали ми его були судиєю і коли була яка суперечка о які ґрунти або о знаряди або й о що небудь иншого, то ми ішли до него і ніякий судия не розсудив би був лїпше. А спорячі сторони мусїли на той вирок приставати, бо за судиєю стояв цїлий табор, а відтак і не порадно було зачіпати ся з судиєю, що так цїльно стріляє, як Франк.

Всї три спільники скінчили свою денну роботу і посїдали собі та стали пити чай і їсти.

— Будемо мусїли виносити ся звідси — сказав Німець. — За тиждень тут упораємо ся. Взагалї незле повело ся. Але тепер питанє, чи нам купити яке инше місце і лишити ся тут дальше, чи іти собі звідси.

— Я за тим, щоби іти — сказав Гавлет. — Я мушу мати якусь ріжнородність, а тут один день як другий.

— То на одно вийде — відозвав ся на то Німець — Не доробимо ся нїчого; що заробимо, то нам знов з рук висуває ся. Мої гроші їдуть на карти, а твоя охота до шампана, Сіме, робить велику діру в капіталї, коли раз на місяць вирвеш ся. А Франк видає свої гроші на юшку, вино та лїки для своїх недужих!

— А що-ж робити?! — сказав Франк звиняючись, — годї-ж дати якомусь бідачискови загибати в нуждї. Але ви не складаєте гроший, бо знаєте, що ще лїтами будете могли досить заробляти і длятого, що ви переконані, що до шість минут пустили би з вітрами сотки тисячів долярів, як би ви їх мали.

Сім Гавлет розсьміяв ся на весь голос.— Доктор правду каже — відозвав ся німецкий Біль.

— Впрочім що-до гри в карти — сказав Франк — то мушу тобі сказати, що той Саймонд, котрий банк держить, менї якось не подобає ся.

— Він якийсь підозріний чоловік — потакував Сім Гавлет — але він піде собі звідси. Я чув вчера, як він казав, що поїде сего тижня до Сан Франціско, а коли не випесе ся звідси, то я і Біль скличемо кільканайцять товаришів, щоби єму сказали, що було би лїпше, як би він звідси виніс ся.

— Ну, коли так, то не потреба нам о тім і думати — сказав доктор. — Менї снило ся сеї ночи, що я видів его постріленого в саму середину чола.... Так оно й буде, скорше, чи пізнїйше! — додав він і задумав ся.

— Але ми відійшли від нашої розмови — сказав Сім Гавлет. — Ми мали постановити, чи лишимо ся тут, чи підемо дальше.

Господарство, промисл, торговля, гиґієна і виховане.

Добрі ради.

Ідіть за поступом!

— Чи господар повинен бути поступовцем чи консерватистом? — В природі нема застої; все іде, все зміняє ся, минає і творить ся на ново. Всілякі зміни в природі можуть відбувати ся або борзо або поволи і незначно, можуть витворити на наш погляд щось ліпшого або й гіршого. З таких змін складає ся ціле наше житє і все наша робота, котра визначає ся тим, що ми сьвідомо і з власної волі заводимо якісь зміни в нашім житю, в окружаючій нас природі. Отже ті сьвідомі зміни які заводимо в нашім житю, в нашій роботі, в окружаючій нас природі творять то, що називаємо поступом і консерватизмом. Скоро ті зміни відбувають ся борзо і заводять щось ліпшого як було доси, то кажемо, що то поступ. Коли же зміни ідуть дуже поволеньки і люди держать ся уперто і кріпко того, що доси було, то кажемо, що то консерватизм. Поступ вимагає завсїгди більше знаня, більше розуміня, бо той хто робить якусь зміну, мусить єї сьвідомо робити, а тогди й мусить знати на що єї робить і як. Консерватист того не потребує, бо він держить ся на сліпо, просто з навички, того, до чого привик. Длятого буває звичайно так, що поступовці складають ся по більшій части з людий розумних, мислячих, образованих, метких, а консерватисти противно з людий дуже часто зовсїм темних, або мало образованих, слабо мислячих, потяжких і лінивих. Але очевидно як межи поступовими так і межи консервативними людьми можуть бути всілякі — розумні і дурні і т. д. Поступ і консерватизм взаїмно себе доповняють, взаїмно собі помагають. Поступовці рвуть ся на перед, тягнуть консерватистів за собою; консерватисти спиняють поступовців, тягнуть їх в зад. Так отже одні других взаїмно реґулюють. До котрих же приступати господареви, чи до поступовців чи до консерватистів? Господар мусить бути і одним і другим, і поступовцем і консерватистом, бо він і мусить та повинен заводити у себе зміни, але й мусить уважати на то, щоби ті зміни не часто і не за борзо наступали по собі. А найважнїйша засада ось яка: Коли господар хоче, щоби єму було лїпше, як доси, повинен конче бути поступовцем; коли же хоче удержати то, що для него добре, то повинен бути консерватистом. Нашим господарям, майже всїм без виїмки зле веде ся; їм нема чого держати ся того що есть доси, бо їм з тим зле, отже повинні старати ся конче о зміни, повинні бути поступовцями і для того кличемо до них: Ідіть за поступом!

— Робота в городї і садї на лютий. Аж тепер маємо правдиву зиму зі сніґом і невеликими морозами. Може бути, що й цїлий лютий буде студений, але вгадати годї, а господар повинен бути приготовлений на всякі зміни і кождої хвилї знати до якої брати ся роботи. Особливо в городї треба бути осторожним при всяких змінах. В лютім, коли то можна, треба копати або й кінчити копане і лагодити гній. Позаяк у нас в марті звичайно мокро, то вже під конець лютого треба в тій кватирі, що торік була гноєна, сіяти на грядках цибулю, каротку (морхву), пори, пастернак і т. п. Шпінат можна сіяти в першу кватиру, сьвіжо гноєну межи ранну капусту. В сїм місяци пересаджує ся в теплі скринї засіяні перед тим у вазонках або скрипках каляфіори, горох, фасолю, огірки і т. д. В садї треба притинати дерева овочеві і корчі, лагодити грядки під засів зернівок та садити дички а притим треба дуже пильно обчищувати дерева і направляти шкоди в садї. В сїм місяци треба вже конче заосмотрити ся в насїнє всїлякого рода і найвисша пора уложити собі цїлий плян роботи в городї.

— Тинк до стін, тревалий на вохкість і дощ робить ся з цементу в слїдуючий спосіб: 1 часть розробленого на густо вапна, 2 части цементу і 6 до 12 частий піску. Сею мішаниною обтинковує ся вохкі стіни, розуміє ся в сухій порі. Тинк до стін з надворку робить ся з 1 части цементу, 3 частий піску і четвертини або третини розробленого на густо вапна. Коли тинк засхне, тогди помащує ся єго щіткою, уживаною до біленя мішаниною коперваcу з водою (на 3 части води 1 часть коперваcу). Коли за четвертим помащенем стїна покаже ся темна, зеленаво-чорна, то знак, що тинк набрав в себе вже досить тої мішанини. По висхненю стіна виглядає якби була окром помащена. Тогди розваряє ся мило у водї і тою водою помащує ся стїну два рази. Коли висхне, не перепустить вже води і вохкости, а коли єї патерти ще сукном або щіткою, то сьвітить ся так, як би була помащена олїйною фарбою.

Переписка господарска.

М. К.: В послїдній відповіди для Вас видруковано хибно Rosen-Mischung замість Rasen-Mischung (мішанка на мураву).

Торг збіжевий.

Львів дня 31-го сїчня: Пшениця 8·75 до 9·10 зр.; жито 7·50 до 7·75; ячмінь броварний 6·75 до 7·75; ячмінь пашний 5·75 до 6·—; овес 6·50 до 6·75; ріпак 10·50 до 11·—; горох 6·— до 6·50; вика 0·— до 0·—; насїнє льняне —·— до —·—; сїмя конопельне —·— до —·—; біб —·— до —·—; бобик 5·25 до 5.50; гречка —.— до—.—; конюшина червона галицка 45·— до 55·—; шведска 35·— до 45·—; біла 35·— до 45·—; тимотка 15·— до 21·— ганиж —·— до —·—; кукуруза стара 5·25 до 5·50; нова 5·25 до 5·50; хміль —·— до —·—.

ТЕЛЕҐРАМИ.

Відень 31 сїчня. Вчера по полудни відбула ся під проводом ґр. Туна довша нарада міністрів, в котрій взяли участь всї міністри. Є. Вел. Цїсар принимав ґр. Туна на довшій авдиєнциї.

Відень 31 сїчня. Wien. Ztg. оголосила розпорядженє міністра торговлї в порозуміню з міністерством справ внутрішних, котрим краї австрийскі подїлено на 20 округів стоячих під надзором інспекторів промислових.

Париж 31 сїчня. Палата послів ухвалила передати внесенє міністра Лебрета в справі установленя закона, постановляючого щоби ревізию процесу переводив цїлий трибунал касацийний, комісиї ревізийній а не специяльній комісиї.

— Коли хочемо іти дальше, Сіме, то куди-ж нам іти?

— Я чув нинї рано, що оселя Ґольдрун есть дуже видатна. А відтак ми й давнїйше думали о тім, щоби піти колись в гори і шукати нових копалень золота там повисше над рікою Джуба.

— Я і на то годжу ся, Сіме, — сказав доктор. — Але як то я Тобі вже нераз говорив, ви копальники маєте фальшиві погляди о тім, звідки золото бере ся. То можна вже по тім видїти, що як тут на долинї на сподї яру, так і два тисячі стіп висше на високорівнях знаходить ся всюди кремінь. Тоті високорівні були колись руслом якоїсь великої ріки, в часах, коли ті гори були далеко висші, як тепер. Тота ріка мусїла богато тисячів лїт плисти з гори в долину, бо поклад кременя есть місцями і на пятьсот стіп грубий, а чи то великі груди, чи маленькі кремінцї — всї они круглі, бо їх несла вода і обкружляла. З часом тоті гори звітріли і покришили ся. Поволи й води не стало у великій ріцї, а вода із малих гір, оттаких як теперішні, вижолобила собі нове русло. Та ріка Джуба лежить на тисяч стіп понисше старого русла. В деяких місцях пішла відтак нова ріка на перехрест зі старим руслом і розрила єго, а золото, що з давнїйших гір дістало ся між поклади ріни, вмила відтак вода і занесла в отсї долини. Не знайдеш нїколи жили кварцу повної золота, на що ви всї надієте ся і чого бажаєте. Такі жили були може в давнїйших горах але кварцові жили які тепер знаходять ся, суть всї дуже убогі в золото, але ледви на стілько, що оплатить ся робота, навіть і при помочи найлїпших машин. Я гадаю, що чим нисше, тим менше золота, хоч не можу сказати, чому і длятого лиш здогадую ся, що тоті кварцові жили, котрі близько поверхні, крім золотого порошку мали й грубші зерна золота, стали ся тим менше вартними, чим глубше они ішли. Длятого гадаю, Сіме, що ти там на горі не найдеш нїяких кварцових жил, котрі би виплатили роботу, бо вода молодших рік не переходила ще через старі русла, як то пізнїйше тут в долинї часто бувало в тих місцях, де ріка робить колїно.

— Коли так, то найбогатші поклади золота знайдемо хиба тогди, коли зробимо копальню на рівнинї коло ріки?

— О мій Білю, з того місця, де ріка Джуба покинула старе русло, давнїйшої великої ріки, щоби почерез горби проложити собі нову дорогу до рівнини, не набрала вже она золота. Як знаєш, великі зерна знаходять ся досить високо і на горі і то зовсїм природно; бо скоро нова ріка вимила їх із старого русла, то они задля своєї ваги впали на спід, а що через тисячі а тисячі лїт ріка Джуба врізувала ся щораз глубше, то і зерна золота западали щораз глубше. Длятого, що они тяжкі, не могли так далеко котити ся, підчас коли вода понесла землю і пісок та ріняки дальше на долину. Чим дальше на долинї будеш шукати, тим більше знайдеш золотого порошку, але тим менше зерен.

— Може то і так — сказав Сім позіваючи. — Отже не підемо в гори шукати, хоч там мимо того всего, що ти кажеш, знайшов неодин красну річ. Я длятого за тим, щоби поки що не постановляти нїчого, аж скінчимо тут роботу а тогди розглянемо ся. Може тим часом викриють ще щось нового а тогди ми забезпечимо собі місце, заким ще люди позбігають ся. Коли завчасу не прийде ся на нове місце, то все одно лишити ся і на старім. Почта мабуть вже прийшла; піду та подивлю ся, чи не дістану якої нової ґазети із Сакраменто; з неї можна нераз довідати ся про нові поклади золота, хоч страшно богато пишуть неправди і пересаджують.

(Дальше буде).

Надіслане.

ПОДЯКА.

Жена моя занедужала несподївано, а слабість була того рода (конвульсиї по-породові), що могла скінчити ся скоропостижною смертю, колиб не наспіла була в час поміч Вп. др. М. Ясїльковского зі Стрілиск Нових. Той з кількох уриваних моїх слів, які я в горю тім написати був силї, пізнав вагу випадку, прибув безпроволочно, через 16 годин без перерви не відступив анї на хвилю від постелї хорої, і лиш єго глубокому знаню річи завдячую днесь, що маю жену а наші 3 дрібних дїточок матїр. За Вашу, тілько вже разів мому домови оказану прихильність і великі труди, які Ви майже безінтересовно коло приведеня до цїлковитого здоровля моєї жени понесли — най Вам Високоповажаний Пане Докторе Бог стократно заплатить.

При сїй нагодї складаю також подяку тим всїм, котрі в який будь спосіб в нещастю моїм помічні менї були, іменно: п. Є. Соколовскій, п. М. Пушкарови, Вп. пп. Павлїм, Шкільникам і Бельчикам.

Трибухівцї, бобрецкого пов. 28 сїчня 1899.

М. Буртовий,

Управ. школи з родиною.

За редакцию відповідає: **Адам Креховецкий.**

TYGODNIK ILLUSTROWANY

З роком 1899-им розпочинаємо 40-ий рік істнованя нашого письма, хотячого і дальше бути приятелем кождого дому.

Завдяки моральній і материяльній піднорі суспільности, наш „Tygodnik“, почавши від скромного початку, міг розширити ся і станути на рівній степени з подібними видавництвами цілої Європи.

По мисли засади; „Поводжене обовязує“, старати ся будемо й дальше поступати наперед, аби бути першими в ряді ілюстрованих письм.

Почавши від 1-го січня 1899 року **розширяємо значно додаток повістий „Tygodnika“: кождий передплатник** нашого письма, крім самого письма і дотеперішного додатку повістий, додаваного в аркушах і занимаючого найзнаменитші твори чужої літератури, **одержить**

без нїякої доплати

(анї за книжки, анї за їх пересилку)

12 томів письм

ГЕНР. СЄНКЕВИЧА.

Письма Сєнкевича вийдуть в новім, старанним виданю, **виключно для передплатників** „Tygodnik-a illustrowan-ого“ і обіймуть — винявши спопуляризовану вже трильоґію —

всї новелї, повісти, листи з подорожий,

одним словом: цїлий доробок лїтератский знаменитого писателя, котрий здобув вже славу і популярність в цїлім сьвітї.

Кождий том Бібліотеки СЄНКЕВИЧА обнимати буде що найменше **10 аркушів**, формату звичайної 8-ки, **на добрім папері і добрим друком.** Загальне число томів буде около 30, містячих в собі слїдуючі твори Сєнкевича:

НОВЕЛЇ. Stary sługa. — Hania. — Szkice węglem. — Janko Muzykant. — Przez stepy. — Orso. — Z pamiętnika poznańskiego nauczyciela. — Komedya z pomyłek. — Za chlebem. — Latarnik — Niewola tatarska.— Jamioł. — Bartek zwycięzca. — Ta trzecia. — Sachem.— Sielanka.— Walka byków w Hiszpanii. — Wspomnienia z Mariposy. — Z puszczy Białowieskiej. — Wycieczka do Aten.— Wyrok Zeusa. — Z wrażeń włoskich. — Organista z Ponikły. — U źródła. — Lux in tenebris lucet. — Bądź błogosławiona. — Pójdźmy za Nim.

ЛИСТИ З ПОДОРОЖИЙ по Америцї і Африцї. — Листи з Риму, Венецї і Парижа.

ЛИСТИ О ЗОЛЇ.

ДРАМАТ. Na jedną kartę. — Czyja wina?

ПОВІСТИ. Bez dogmatu. — Rodzina Połanieckich. — Quo vadis, повість з часів Нерона.

Тим способом в протягу кількох лїт, кождий передплатник „Tygodnik-a illustrowan-ого“, одержуючи річно звиж 120 аркушів найлїпших творів лїтератури польскої, стане властителем бібліотеки Сєнкевича, недоступної доси задля високої цїни для ширшого загалу читаючих.

Редактор: Др. ЙОСИФ ВОЛЬФ.

В слїдуючім роцї „Tygodnik“ друковати буде одночасно **дві повісти ориґінальні,** іменно, крім

„KRZYŻAKÓW“ СЄНКЕВИЧА

зачнемо з Новим Роком 1899-им друк більшої повісти п. з.:

„ARGONAUCI“ Елїзи Ожешкової, і

ПРУСА „TAM!..“

Посїдаємо також ориґінальну працю славного нинї заграницею писателя **Станїслава Пшибишевского,** котрий написав для нас по польски поему прозою п. з.: **„JASNE NOCE“** ілюстровану К. БРОНЄВСКИМ.

Крім того в части белєтристичній маємо запевнене сотрудництво таких писателїв, як: **Bałucki Michał, Ks. Chełmicki Zygmunt, Gliński Kazimierz, Gomulicki Wiktor, Jankowski Czesław, Jeske-Choiński Teodor, Jordan, Konopnicka Marya, Lubowski Edward, Or-ot, Reymont Władysław, Marya Rodziewiczówna, Sewer, Szymański Ad., Tetmajer Kaz.** і і.

Також помістимо для нас написані три специяльні студиї: **„WSPÓŁCZEŚNI POECI POLSCY“** написав А. ЛЯНҐЕ. **„NOWA BELLETRYSTYKA POLSKA“** нап. А. ПОТОЦКИЙ. **„O KRYTYCE WSPÓŁCZESNEJ POLSKIEJ“** нап. Володисл. ЯБЛОНОВСКИЙ.

Посїдаємо також студию порівнавчу **Ігн. Матушевского:**

„Stanowisko Mickiewicza w literaturze powszechnej“,

та працю Л. КОРОТИНЬСКОГО **„O TOMASZU ZANIE“.**

Помістимо також незнані доси

LISTY ZYGMUNTA KRASINSKIEGO do Delfiny Potockiej (1839-1843), з поясненями Раймунда Станїслава КАМІНЬСКОГО.

Знаний фільософ і знаток Плятона п. **В. Лютославский,** жертвував нам ориґінальну а дуже популярну розвідку п. з.:

„Istnienie duszy“,

в котрій, на підставі науковій доводить, що в чоловіцї треба конче признати істноване індивідуально-духового початку.

Дальші серії цїкавої статї **Олександра Кравсгара**

„O DAWNYCH PAŁACACH WARSZAWSKICH“,

з многими ілюстрациями, вже маємо, а крім того дуже інтересну річ **Г. Садовского** п. з.:

„ORDERY I OZNAKI HONOROWE DAWNEJ POLSKI“.

В безплатнім додатку повістевім помістимо новий роман історичний звістного нинї угорского автора **Юлія Вернера** п. з.:

„Z POPIOŁÓW“.

Красний той і занимаючий роман з часів угорских війн домових, перетолкувала для „Tygodnik-a“ п. В. Ярошевска.

В ЧАСТИ ІЛЮСТРАЦИЙНІЙ подамо **репродукциї найзнаменитших малярів наших також і красками.**

Видавцї: ҐЕБЕТНЕР і ВОЛЬФ.

Передплату для ЛЬВОВА і ГАЛИЧИНИ принимає, числа оказові і проспекта даром висилає

Головна Аґенция і Експедиция „TYGODNIKA“ у Львові

Пасаж Гавсмана ч. 9 і всї книгарнї і контори письм.

Передплата виносить з додатками і премією т. є. з 12 томами письм Сєнкевича:

У Львові: квартально: **3** зр. **60** кр., піврічно: **7** зр. 20 кр., річно: **14** зр. **40** кр.

В Галичинї з пересилкою почтовою: квартально: **3** зр. **75** кр., піврічно: **7** зр. **50** кр., річно: **15** зр.

З друкарнї В. Лозиньского під зарядом В. І. Вебера. — (Телефона число 569).